

Է. Լավյան

ՈՐՈՇ ԾԱՂԿԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ՍԵՐՄԵՐԻ ԾԼՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գրականության մեջ ծաղկաբույսերի սերմերի ծլունակության մասին մենք հանդիպել ենք միայն А. Я. Дрейман и Г. Е. Киселев: Летники и сопутствующие им культуры գրքում, այն էլ ոչ մանրամասնությամբ ներդրելով Այդ գրքի տվյալները մեր պայմաններում ստուգելու համար կատարել ենք հետևյալ փորձը: սերմերը հավաքված են հղի Բուսաբանական այգուց ծաղկի բաժնի կողմից տարբեր տարիներում: Սերմերը պահված են հղի թղթե տոպրակների մեջ չոր սենյակում, սենյակի ջերմությունը ամառը հղի է 25—35°C, իսկ ձմեռը՝ 8—10°C:

Փորձը կատարված է 1947 թվի ապրիլ և մայիս ամիսներին, տեղի է 40 օր:

Այդ ժամանակաշրջանում փորձավայր հանդիսացող սենյակում միջին ջերմաստիճանը հղի է 17—22°C: Փորձի համար ամին մի ծաղկաբույսի տվյալ տարվա սերմից վերցրել ենք 100 հատ, սուր դանակով կտրել, որոշել առողջ սերմերի քանակը, որը տատանվում էր 45—100 սահմաններում: Փորձնական ցանքսերի համար օգտագործել ենք ընդհանուր սերմերից 100-ական հատ: Սերմերի ծլունակությունը որոշել ենք երկու ձևով: մի դեպքում ցանել ենք ուղղակի խոնավ ավազի մեջ սովորական ցանքսի նման, մյուսը՝ ծեցրել ավազով լիքը արկղում փռած ծծան թղթի վրա, ծածկելով այն դարձյալ խոնավ ծծան թղթով: Երկու ձևով փորձարկված սերմերն էլ տվել են նույն արդյունքները:

Յուրաքանչյուր չորս օրը մեկ անգամ կատարել ենք հաշվառում, որոշել նրանց ծլման տոկոսը:

Ծլման տոկոսները որոշել ենք առողջ սերմերի քանակից: Արդյունքները ղեկավարված են աղյուսակում:

Բույսի անունը	Սերմերի հավաքման ժամկետը	Ծլման տոկոսը թրեքով	Ծլման տոկոսը	Սերմերի ծլունակության պայմանները, որոնց համար օգտագործվել են սերմերը
1	2	3	4	5
Ageratum houstonianum Mill.	1940 1941 1942	9—80 9—80 9—80	73 93 94	2—3
Alyssum Benthani	1942 1946	5—9 5—9	55 82	2—3

1	2	3	4	5
<i>Antirrhinum majus</i> L.	1940 1942 1944 1946	9-17 9-17 9-20 9-20	72 82 97 98	3-4
<i>Calistephus chinensis</i> (L.) Cass.	1940 1941 1945 1946	0 0 9-13 9-13	0 0 63 65	2-3
<i>Calendula officinalis</i> L.	1944 1946	5-15 5-15	61 84	3-4
<i>Celosia cristata</i> L.	1939 1946	5-17 5-17	50 71	4-6
<i>Coreopsis tinctoria</i> Nutt.	1944 1945 1946	5-9 5-35 5-35	61 94 95	2-3
<i>Dianthus barbatus</i> L.	1939 1946	5-40 5-35	70 97	8-10
<i>Dianthus chinensis</i> L.	1941 1942 1946	5-30 5-9 5	97 99 99	8-10
<i>Gaillardia pulchella</i> Feng. v. <i>picta</i> Gray	1943 1946	13-30 13-35	36 80	3-4
<i>Gypsophylla paniculata</i> L.	1941 1945 1946	9-21 5-17 5-9	89 91 96	2-3
<i>Impatiens Balsamina</i> L.	1942 1946	9-21 5-21	32 90	8-10
<i>Ipomea purpurea</i> Roth.	1944 1945 1946	5-13 5-13 5-13	98 98 99	2-3
<i>Matricaria eximia</i>	1941 1944 1945 1946	9-25 9-13 9-13 9-13	25 90 92 95	—
<i>Nicotiana glauca</i> Link.	1941 1946	9 9	74 85	8-10
<i>Perilla nankinensis</i> (Lour.) Deence.	1943	9-13	64	2-3
<i>Petunia hybrida</i> hort.	1942 1943 1945 1946	9-17 9-17 5-9 5-9	79 82 88 95	8-10
<i>Pirethrum parthenifolium</i> L. v. <i>aurum</i> hort.	1940 1941 1943 1945	17-25 13-30 5-17 5-17	12 16 85 87	2-3
<i>Rudbeckia bicolor</i> Nutt.	1941 1943 1945	9-13 9-17 9-17	45 60 65	—

1	2	3	4	5
Scabiosa atropurpurea L.	1940	13—21	10	2—3
	1941	13—25	95	
	1944	13—25	98	
	1945	13—25	98	
	1946	13—46	100	
Tagetes patula L. v. „Symphonia“	1940	9—17	85	3—4
	1941	9—17	89	
	1946	9—17	97	
Tagetes signata Bartl. v. pumila hort.	1940	9—17	50	3—4
	1946	9—21	97	
Verbena hybrida hort.	1944	21	1	2—3
	1945	17—40	60	
	1946	17—40	62	
Erigeron hybridus hort.	1942	13—21	69	—
	1943	13—21	70	
	1946	9—21	83	

Փորձարկված սերմերն իրենց ծլունակությունը պահպանում են՝

երկու տարի *Ipomea purpurea*, *Calistephus chinensis*.

երեք տարի *Perilla*, *Gaillardia*, *Coreopsis*, *Calendula*.

չորս տարի *Erigeron*, *Betunia*.

հինգ տարի *Scabiosa*, *Rudbeckia*, *Gypsophylla*.

վեց տարի *Tagetes signata*, *Tagetes patula*, *Antirrhinum*, *Ageratum*.

յոթ տարի *Dianthus barbatus*, *Dianthus chinensis*, *Celosia cristata*.

Դանի որ վերոհիշյալ կուլտուրաների ավելի հին սերմեր չունենինք, ուստի կարելի է ենթադրել, որ այդ սերմերն իրենց ծլունակությունն ավելի երկար ժամանակ կարող են պահպանել:

Մեր փորձից պարզվեց, որ միամյա աստղան *Calistephus chinensis*, չորս տարվա ընթացքում բոլորովին կորցնում է իրեն ծլունակությունը: Նրկու-երեք տարվա սերմեր մենք չունենինք, բայց ընդհանրապես մեզ հայտնի է, որ երկու տարեկան սերմերը Նրեանի պայմաններում կարելի է օգտագործել:

Մեր կատարած փորձերից կարող ենք եզրակացնել, որ Նրեանի պայմաններում մի շարք ծաղկաբույսերի սերմերն ավելի երկար ժամանակ են պահպանում իրենց ծլունակությունը, քան նշված է մեզ հայտնի գրականությունում:

Վերոհիշյալ փորձի ստացված արդյունքներից պարզվեց, որ ծաղկաբույսերի սերմերի մեծամասնությունը պահպանում են իրենց ծլունակությունը երկար ժամանակ, բացառությամբ միամյա աստղայից և վերբենայից, որոնք շատ շուտ կորցնում են իրենց ծլունակությունը:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Э. Лавчян

Всхожесть семян некоторых цветочных растений.**(Р е з ю м е)**

Нами была исследована всхожесть семян различных цветочных растений в условиях Еревана при многолетнем хранении их. Были исследованы на всхожесть семена различных наиболее распространенных цветочных растений, заготовленных в Ботанич. Саду за время с 1939 по 1946 годы.

Наши исследования показали, что всхожесть семян сохраняется более продолжительное время, чем указано в специальной литературе, за исключением однолетних астр, которые уже через 2—3 года совершенно теряют всхожесть.